

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 10/98

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jána Kluèku a sudcov JUDr. Richarda Rapanta a JUDr. Tibora Šafárika na neverejnom zasadnutí konanom 26. mája 1998 prerokoval podnet H. V., bytom K., zastúpenej JUDr. D. S., advokátkou, K., proti Okresnému súdu Košice I pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytoèných prieahov upraveného v èl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní o urèenie veci patriacej do dedièstva na Okresnom súde Košice I vedenom pod sp. zn. 25 C 209/94 a takto

r o z h o d o l :

Okresný súd Košice I v konaní o urèenie veci patriacej do dedièstva sp. zn. 25 C 209/94 p o r u š i l základné právo H. V. na prerokovanie veci bez zbytoèných prieahov upravené v èl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky v Košiciach (ďalej len „ústavný súd“) bol 9. decembra 1997 doruèený podnet H. V. (ďalej len „navrhovate¾ka“). Okrem iného v òom viedla: „V zmysle ustanovenia § 130 ods. 3 Ústavy SR podávam podnet vo veci Okresného súdu Košice I, sp. zn. 25 C 209/94, ktorý rozhoduje o mojej žalobe podanej 19. 11. 1993 o urèenie veci patriacej do dedièstva po mojom

manželovi M. V., o ktorej doposiaľ súd nerozhodol, pretože postupom sú porušované moje ústavné práva.“.

Navrhovateľka podnet odôvodnila tým, že 19. januára 1993 podala na vtedajší Obvodný súd Košice I návrh na dodatočné prejednanie dedičstva ohľadom murovanej dielne. Po tom, čo zistila, že jej návrh bol založený do iného spisu pripraveného na založenie do archívu, na základe usmernenia sudkyňou tohto súdu (zápis z 21. októbra 1993) podala 19. novembra 1993 na Obvodnom súde Košice I žalobu o určenie veci patriacej do dedičstva, ktorá je vedená pod sp. zn. 25 C 209/94. Žalobu podala osobne, jej prijatie Obvodným súdom Košice I bolo riadne vyznačené v prezenčnej pečiатke.

Sažnosou z 30. septembra 1997 podanou predsedovi Okresného súdu Košice I na postup tohto súdu a prieahy v konaní 25 C 209/94 navrhovateľka žiadala odstráni prieahy v konaní a prideli vec inému sudcovi. Ani jej ďalšia sažnos, ktorú 5. novembra 1997 podala predsedovi Okresného súdu Košice I nebola úspešná, lebo nedošlo k zlepšeniu v postupe súdu.

Na výzvu ústavného súdu zo 17. decembra 1997 a jeho urgenciu z 20. januára 1998 Okresný súd Košice I oznámil, že „návrh na súd došiel 20. 4. 1994. Po zabezpečení prípravy pojednávania bolo vo veci vytýčené pojednávanie na 22. septembra 1995. Následne bol zabezpečený výsluch odporcu cestou dožiadaného súdu v SRN. Dožiadanie bolo vybavené 19. mája 1997. Listom z 21. októbra 1997 bola navrhovateľka vyzvaná na predloženie ďalších dôkazov potrebných na rozhodnutie vo veci. Na tento prípis nereagovala. V súčasnosti je vec na lehote.“.

Z obsahu sažnosti navrhovateľky z 5. novembra 1997 je však zrejmé, že čas žiadaných dokladov už súdu predložila (stavebné povolenie, kolaudované rozhodnutie) a k ďalším požiadavkám súdu podala vysvetlenie.

Ústavný súd po zistení, že prijatiu podnetu na konanie nebráni prekážka neprípustnosti a že späôa procesnoprávne náležitosti, ustanovené v § 20 zákona Národnej rady Slovenskej republiky è. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky è. 293/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopâôa tento zákon (ïalej len „zákon è. 38/1993 Z. z.“), ho v zmysle § 25 ods. 3 v spojení s § 18 ods. 2 a ods. 3 písm. b) tohto zákona prijal na konanie uznesením z 5. februára 1998.

Na výzvu ústavného súdu z 26. februára 1998 o podanie úplného vyjadrenia k podnetu navrhovate^{3/4}ky a o poskytnutie podkladov pre rozhodovanie ústavného súdu formou zapožičeania súdneho spisu sp. zn. 25 C 209/94 Okresný súd Košice I listom z 5. marca 1998 è. Spr 2325/97 ústavnému súdu oznámil: „Listom z 26. 2. 1998 ste nás žiadali o zapožičeanie spisu 25 C 209/94 Okresného súdu Košice I. V prílohe Vám tento spis zasielame a preto bližšie vyjadrenie k veci nepredkladáme. Pre informáciu uvádzame, že vybavujúca sudkyôa pracuje v senáte s 341 nevybavenými vecami a z toho 278 nerozhodnutými vecami. Okrem toho vybavuje ešte veci registra E.

Súhlasíme, aby sa upustilo od ústneho pojednávania vo veci pod^{3/4}a § 30 ods. 2 zák. 38/1993 Z. z.“.

Po výzve ústavného súdu z 10. februára 1998 navrhovate^{3/4}ka listom z 23. februára 1998 predložila ústavnému súdu plnomocenstvo pre JUDr. D. S., advokátku, K., na zastupovanie navrhovate^{3/4}ky v konaní pred ústavným súdom o jej podnete. Týmto listom zároveň uviedla „... oznamujem, že súhlasím od upustenia ústneho pojednávania v zmysle § 30 ods. 2 zákona NR SR è. 30/1993 Z. z. o organizácii ÚS SR v znení zák. NR SR è. 293/1995 Z. z.“ (správne má by zákon è. 38/1993 Z. z. - zrejme preklep).

Ústavný súd pod^{3/4}a § 31 zákona è. 38/1993 Z. z. vykonal dôkazy potrebné na zistenie skutoèného stavu veci a na získanie podkladov pre svoje rozhodnutie. Podklady pre rozhodnutie èerpál zo zapožičeaného súdneho spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 25 C 209/94 a k nemu pripojeného spisu D 1159/88, v ktorom je rozhodnutie Štátneho notárstva Košice - mesto sp. zn. D 1159/88-91 zo 6. augusta

1992 opatrené doložkou o nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia dňom 6. augusta 1992.

Z uvedených prameňov ústavný súd zistil viaceré údaje a skutočnosti, ktoré sa stali podkladom pre jeho rozhodnutie. Vyjadrenia a návrhy účastníkov konania najmä navrhovateľky a procesné rozhodnutia súdu zistil z obsahu zápisníc z jednotlivých pojednávaní a z niektorých písomných vyjadrení navrhovateľky, ktorá však skôr spochybňovala niektoré prijaté procesné rozhodnutia súdu i tie, ktoré podľa zápisníc z pojednávaní sama navrhovala. Preto sú niektoré údaje protirečivé, a ako také ich ústavný súd hodnotil.

Zo súdneho spisu sp. zn. 25 C 209/94 sa ústavný súd medziiným oboznámil s týmito skutočnosťami:

Termín prvého pojednávania vo veci okresný súd určil 26. júna 1995 na 22. septembra 1995. Pojednávania sa osobne zúčastnila navrhovateľka, ktorá navrhla pojednávanie odroči za účelom porady s advokátom. Zástupca žalovaného namietal, že sporná murovaná dielňa nebola postavená počas trvania manželstva žalobkyne s poručiteľom. Súd pojednávanie odročil na termín 7. decembra 1995 a uložil žalobkyňi upresniť žaloby a predložiť list vlastníctva do 20 dní. Žalobkyňa sa listom z 28. októbra 1995 súdu ospravedlnila, že neurčila advokáta a nepredložila potrebné vysvetlenie vo veci 25 C 209/64. „Neurobila som to z dôvodu, že som bola dlhší čas nemocná a hlavný dôvod je, že nemám finančné prostriedky na advokáta, žijem len z dôchodku. Po obdržaní dôchodku, po 10. novembri sa ihneď spojím s advokátom a vo veci predložím potrebné vysvetlenie.“

Na odročené pojednávanie 7. decembra 1995 sa účastníci konania nedostavili.

Na predvolanie súdu na ďalší termín pojednávania na deň 8. februára 1996 žalobkyňa listom zo 14. januára 1996, podaným osobne 25. januára 1996 v podateľni Obvodného súdu Košice 1, reagovala úvodnou vetou „V predvolaní na deň 8. 2. 1996 uvádzate, že mám upresniť žalobu. Myslím, že v žalobe je všetko jasne napísané.“ V ďalšej časti obsahového listu (4 a pol. strany č. 1. 15-17) potom navrhovateľka

namietala, že syn poruèite^{3/4}a je vlastníkom 2/3 z majetku, keď v trestnej veci proti nemu pre trestný èin opustenia republiky nebolo vyslovené prepadnutie majetku, pretože u neho neprichádzalo do úvahy, lebo nevlastnil žiaden majetok. Ďalej obvinila sudkyòu, že „preèò aj na súde sa pristupuje v tejto veci neèestne“ a obširne uviedla podrobnosti od januára 1993, kedy mala poda návrh Obvodnému súdu Košice 1 na dodatoènèe prejednanie novoobjaveného majetku a stresovú situáciu, keď tento jej návrh bol v spise pripravenom do archívu „pod papiermi o vymáhaní trov“. Tiež uviedla, èò ju v súvislosti s pozostalostným konaním „duševne ve^{3/4}mi ubíja ... lebo o spravodlivos bojujem už 8 rokov“. Uviedla aj okolnosti pozostalostného konania na štátnom notárstve, keď notárka jej námietky nebrala na vedomie, nepripustila ju k slovu, èò ju tak šokovalo, že nebola schopná sledova, èò diktovala do zápisnice, ktorú podpísala prv, ako ju chcela preèíta, èò jej notárka už nedovolila. Až na písomnú žiados jej dali zápisnicu preèíta. Po preèítaní „som sa zhrozila, lebo také klamstvá tam boli uvedené, èò som nikdy nevyriekla, veí ma notárka ani k slovu nepripustila“. Neuvedla však, aké konkrétne klamstvá boli v zápisnici uvedené, ale uviedla podrobnosti o ažkej chorobe manžela a o zlých vzťahoch jeho brata a postavení jeho vlastného syna proti manželovi.

Navrhovate^{3/4}ka a ani zástupca žalovanej strany sa nedostavili na pojednávanie 8. februára 1996. Nový termín pojednávania súd stanovil na 14. marca 1996 pod hrozbou poriadkového opatrenia (predvedenie, pokuta do 5 000,- Sk). Navrhovate^{3/4}ka bola vyzvaná predloži aktuálny list vlastníctva do 10 dní. Listom zo 7. februára 1996 sa ospravedlnila, že „zo zdravotných dôvodov sa nemôžem zúèastni na pojednávaní dòa 8. 2. 1996. Odpustite, ale z tých neèestných konaní v tejto veci som úplne duševne znièená a preto sa bojím íalších stresov. Konajte p. sudkyòu vo veci pod^{3/4}a svojho svedomia.“.

Na pojednávaní 14. marca 1996 žalobkyòu medzi iným uviedla „Pod^{3/4}a mòu dielòu má charakter samostatnej stavby. Keíže sme ju spolu s neb. manželom vystavali sami, nesúhlasím s tým, aby táto dielòu bola prísl. stavby zahrnutá do dedièstva po mojom nebohom manželovi a aby túto dielòu dedil v 2/3-nách aj žalovaný syn môjho neb. manžela. Manžel zomrel ...1988, dedièstvo bolo

prejednávanej pod č. D 1159/88. V takom prípade by sme boli dedičmi dielne so žalovaným v rovnakom diele, teraz je o ňom dedičom v 2/3-ine a ja v 1/3. S takýmto dedením nemôžem súhlasiť s návrhom na vyššie uvedené.“ Na záver uviedla „Žiadam vypočuť žalovaného cestou dožiadaného súdu v Nemecku z dôvodu, že má pochybnosti pri vybavovaní majetkových záležitostí žalovaného „. Zástupca žalovaného nesúhlasil s vypočutím žalovaného s návrhom na jeho zdravotný stav.

Súd pojednávanie odročil na neurčito a navrhovateľke uložil, aby v lehote 10 dní predložila stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie na stavbu dielne a sobášne listy z r. 1964 a 1970, ako aj súdne rozhodnutie, ktorým bolo jej manželstvo rozvedené v roku 1968. Rovnopis žaloby po predložení bude zaslaný žalovanému, za účelom vypočutia dožiadaným súdom v Nemecku.

V ďalšom sa konanie Obvodného súdu Košice 1 a potom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) zameralo na vytvorenie podmienok pre vypočutie žalovaného dožiadaným súdom v Nemecku, ako bolo pribranie tlmočnice z jazyka nemeckého PhDr. V. B. do konania uznesením z 9. septembra 1996, žiadosť súdu z 22. októbra 1996 Veľvyslanectvu SR v Bonne o sprostredkovanie doručenia písomností príslušnému súdu pre mesto Offenbach am Main za účelom úkonov vo veci, uznesenie súdu z 27. februára 1997 o určení odmeny tlmočnice (1 580,- Sk) a o odročení pojednávania na 27. marca 1997, lebo dožiadanie z Nemecka nebolo vybavené. Napokon aj toto pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že dožiadanie z Nemecka nebolo doručené. V súdnom spise č. I. 31 je list M. V. z 23. februára 1997, napísaný v SRN, Offenbach am Main, že sa na súdnom pojednávaní 27. februára 1997 a 27. marca 1997 ako invalid nemôže zúčastniť a že preto splnomocnil svojho bratranca Ing. A. V. zastupovaním v dedičskom konaní. V súdnom spise č. I. 34 je aj podanie navrhovateľky z 8. apríla 1997, ktorá medzi iným uvádza „Veľmi som bola prekvapená, pani sudkyňa, keď ste mi 27. marca 1997 povedali, že o výsluch syna som ja žiadala. Nikdy som o to nežiadala, čo som Vám aj osobne povedala a ani ste sa ma nikdy nespýtali, či chcem, aby bol syn k tejto veci vypočutý. Keď ste na pojednávaní rozhodli, že syn bude vypočutý, jeho zástupca ml. A. V. s tým nesúhlasil a na Vašu otázku ... povedal, že syn je veľmi ažko chorý.“

V súdnom spise na è. l. 40 je sažnos navrhovate³ky z 30. septembra 1997 adresovaná predsedovi Okresného súdu Košice I na postup súdu pre prieahy v konaní a na è. l. 41 výzva súdu adresovaná navrhovate³ke, aby v lehote 15 dní predložila súdu stavebné povolenie, kolaudaènè rozhodnutie týkajúce sa dielne, äalej sobášny list - fotokópiu z roku 1964 a 1970. Výzvou bola požiadaná uvies èíslo rozvodového konania, ktorým bolo jej manželstvo v roku 1968 rozvedené (uvedené povinnosti jej boli už predtým uložené uznesením z pojednávania zo 14. marca 1996). V spise sa nachádza aj urgencia súdu z 21. januára 1998, aby zaslala požadované doklady.

Dedièské rozhodnutie Štátneho notárstva Košice - mesto sp. zn. D 1159/88-91 zo 6. augusta 1992 obsahuje doložku: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie, nako³ko sa ho úèastníci vzdali výslovným prehlásením do zápisnice.

V èasti II dedièského rozhodnutia je uvedené, že sa schva³uje dedièská dohoda, pod³a ktorej nehnute³ný majetok v dedièstve prejednávaný, t. j. 2/3 domu è. s. 2030 s parc. è. 4845 zast. pl. vo výmere 277 m², parc. è. 4846 záhrada o výmere 239 m², vedené na LV è. 7176 pre kat. ú. Košice, ocenené znaleckým posudkom na 113 334,- Kès, nadobúdajú rovným dielom, teda každý v jednej tretine navrhovate³ka a pozostalý syn poruèite³a M. V. V znaleckom posudku znalca D. H. je tento popis oceðovanej nehnute³nosti:

- rodinný dom è. s. 2030	120 694, 33 Kès	
- pozemok	7 740,- Kès	
- plot	1 955,- Kès	
- vonkajšie úpravy	7 533,60 Kès	
- garáž	8 636,35 Kès	
- ved³ajšie stavby	22 260,60 Kès	a) dielòa murovaná 10x6 post. 1968 20 475,- Kès b) prístrešok 1 785,60 Kès
- porasty	1 178,- Kès	
<hr/>		
S p o l u	169 997,88 Kès	

Dve tretiny z uvedenej ceny potom èinia cenu dedenej nehnuteľnosti v sume 113 334,- Kèš ako je uvedená v právoplatnom dedièskom rozhodnutí D 1159/88-91 zo 6. augusta 1992, ktorého predmetom bola i murovaná dielò 10x6 m podľa znaleckého posudku, na základe ktorého bola urèená cena dedenej nehnuteľnosti.

II.

Podľa právneho názoru ústavného súdu vysloveného v jeho nálezoch sp. zn. II. ÚS 26/95 z 25. októbra 1995 a sp. zn. I. ÚS 47/96 z 28. februára 1997, úèelom základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytoèných prieahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba (úèastník konania pred súdom alebo iným štátnym orgánom) domáhajúca sa vydania rozhodnutia. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni, k vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa èl. 48 ods. 2 ústavy, t. j. prerokovanie veci bez zbytoèných prieahov nestaèí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich poèet).

Konanie bez zbytoèných prieahov nie je možné èasovo presne ohranièi. Urèenie èasovej hranice, uplynutím ktorej môže ma postup v konaní súdu alebo iného štátneho orgánu povahu prieahov v konaní, je znaène relatívne. Rýchlos a tým aj úèinnos konania je objektívne podmienená charakterom a špecifickými znakmi prejednávanej právnej veci. Dážka konania pred súdom môže signalizova nielen prieahy v konaní, ale aj zložitost prejednávanej veci. Ako už ústavný súd v citovaných nálezoch konštatoval, v každom konaní je potrebné oddeli pomalé a neúèinné konanie (konanie s prieahmi alebo prejednávanie veci v neprimeranej lehote) od konania, ktoré sa predlžuje z dôvodu zložitosti vecnej podstaty prejednávanej veci.

Základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej je jej skutkový stav a špecifiká príslušnej právnej úpravy (právnych predpisov) vzahujúcej sa na prejednávanú vec.

Z procesných úkonov Obvodného súdu Košice 1, neskôr Okresného súdu Košice I, ústavný súd zistil, že i napriek preukázateľnému doručeniu návrhu navrhovateľky o určenie veci patriacej do dedičstva tomuto súdu už 19. novembra 1993, bol návrh pridelený súdnemu oddeleniu 25 C až 20. apríla 1994, t. j. po piatich mesiacoch od jeho podania. Z vyjadrenia okresného súdu z 19. januára 1998 vyplýva, že za deň podania návrhu bez akéhokoľvek akceptovateľného vysvetlenia považuje až 20. apríl 1994. Zabezpečenie prípravy pojednávania podľa uvedeného vyjadrenia bolo také, že prvé pojednávanie vo veci bolo vytýčené na 22. septembra 1995, t. j. 20 mesiacov od doručenia návrhu okresnému súdu.

V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené také princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektami, ktorým boli priznané.

Pri hodnotení postupu okresného súdu v namietanom konaní 25 C 109/94 ústavný súd vychádzal z ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy, že „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov ...“ a v spojitosti s tým aj z ustanovenia § 6 Občianskeho súdneho poriadku, že „V konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná a aby skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné, sa spoľahlivo zistili.“

Ústavný súd prihliadal i na ďalšie ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, najmä na:

- a) ustanovenie § 43 ods. 1, že „Predseda senátu vyzve účastníkov, aby sa nesprávne alebo neúplné podanie opravilo alebo doplnilo. Poučuje účastníkov aj o tom, ako treba opravu alebo doplnenie urobiť,“
- b) ustanovenie § 43 ods. 2, že „Ak sa napriek výzve predsedu senátu podanie neopraví alebo nedoplní a v konaní nemožno pre tento nedostatok pokračovať, súd konanie zastaví. O týchto následkoch musí byť účastník poučený,“
- c) ustanovenie § 100 ods. 1, že „Len čo sa konanie začalo postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá“,
- d) ustanovenie § 103 v znení „Kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať“. S tým súvisí zisovanie neodstrániteľných nedostatkov, za aké sa považujú nedostatok právomoci súdu (§ 7, § 8), litispendencia (§ 83), res iudicata (§ 159 ods. 2), nedostatok spôsobilosti by účastníkom konania (§ 19) a odstrániteľných nedostatkov, za ktoré sa považujú neúplnosť návrhu (§ 42, § 79), nedostatok príslušnosti súdu (§ 9 a nasl., § 84 a nasl.), procesná nespôsobilosť účastníka (§ 20) a nedostatok zastúpenia účastníka konania,
- e) ustanovenie § 104 ods. 1 a 2 o zastavení konania, ak ide o taký nedostatok podmienok konania, ktorý nemožno odstrániť a v postupe súdu v prípadoch nedostatkov podmienok konania, ktoré možno odstrániť,
- f) ustanovenia § 105, že súd skúma miestnu príslušnosť prv, než začne konať vo veci samej. Neskôr ju skúma len na námietku účastníka konania, ak je uplatnená pri prvom úkone, ktorý účastníkom patrí,
- g) ustanovenie § 114 ods. 1, že predseda pripraví konanie tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní pri súčasnom využití postupov ustanovených v ods. 2 písm. a) až e) § 114.

Podľa názoru ústavného súdu z uvedených ustanovení vyplýva, že prípravu pojednávania treba chápať ako všetku činnosť súdu od začatia konania vrátane štúdia spisu, odbornej prípravy na riešenie veci, odstraňovania nedostatkov návrhu a zvažovania opatrení, ktoré vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu bude nutné a účelné vykonať pred nariadením pojednávania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje i na ďalšie ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ako sú najmä § 117

ods. 1 o vedení pojednávania tak, aby bolo dôstojné a nerušené a o vhodných opatreniach predsedu senátu na splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov a § 118 ods. 2, že ďalší priebeh pojednávania urèuje predseda senátu podľa okolností prípadu a napokon i na § 53 ods. 1 a 2 o poriadkových opatreniach pri sažovaní postupu konania.

Ústavný súd nehodnotil konanie o urèení veci patriacej do dedičstva, ktorého predmetom je murovaná dielò 10x6 m ako zložitú vec z hľadiska skutkového stavu ani z dôvodu právnej úpravy, ktorá sa vzahuje na túto problematiku, a to i s prihliadnutím na skutoènos, že žalovaný účastník sa zdržiava mimo územia Slovenskej republiky (SRN).

I napriek tomu, že ústavný súd za prevažujúce príèiny, ktoré mali za následok vznik prieťahov v konaní považuje nedostatky súdu v príprave konania, v urèení nutných a účelných postupov s ohľadom na okolnosti prípadu a vo využití zákonných prostriedkov na splnenie uložených povinností i s prihliadnutím na protichodné tvrdenia navrhovateľky, ktorá v následných vyjadreniach spochybòovala až popierala vlastné procesné návrhy, skúmal aj jej podiel na vzniku prieťahov v konaní. Z toho hľadiska poukazuje najmä na nesplnený vlastný návrh navrhovateľky z odroèeného prvého pojednávania 22. septembra 1995, že upresní petit žaloby a predloží list vlastníctva, èo nesplnila a napriek písomnému ospravedlneniu z 28. októbra 1995 následným listom zo 14. januára 1996 uloženú povinnos poprela s vyhlásením, že v žalobe je všetko jasne napísané. Na ďalšom pojednávaní 14. marca 1996 na základe návrhu navrhovateľky súd prijal procesné rozhodnutie, že bude vypoèutý žalovaný cestou dožiadaného súdu v Nemecku z dôvodu, že má pochybnosti (rozumie sa navrhovateľka) o vybavovaní majetkových záležitostí žalovaného, s čím zástupca žalovaného nesúhlasil s ohľadom na jeho zdravotný stav. Následne navrhovateľka listom z 8. apríla 1997 oznámila súdu „Veľmi som bola prekvapená, keď ste mi povedali, že o výsluch syna som ja žiadala. Nikdy som o to nežiadala ...“. Navrhovateľka nesplnila ani procesné rozhodnutie súdu zo 14. marca 1996, ktoré jej uložilo, aby do 10 dní predložila stavebné povolenie a kolaudaènèé rozhodnutie na akciu murovaná dielò, ako aj jej sobášne

listy z r. 1964 a 1970 a aby oznámila číslo rozvodového konania, ktorým bolo jej manželstvo rozvedené. Ani tieto procesné rozhodnutia súdu navrhovateľka nespĺnila, čo potvrdzuje aj výzva súdu z 21. októbra 1997, aby navrhovateľka predložila dôkazy potrebné na rozhodnutie. Medzi týmito dôkazmi sú aj listiny, ktoré od nej súd požadoval od 22. septembra 1995. Z listu predsedu okresného súdu z 19. januára 1998 vyplýva, že navrhovateľka na výzvu súdu nereagovala a vec je v súčasnosti na lehote, t. j. už 6 mesiacov.

Uvedené skutočnosti ústavný súd jednoznačne hodnotil ako určitý podiel navrhovateľky na vzniknutých prieťahoch v namietanom konaní (inak povedané, aj jej správanie tiež prispelo k nežiadúcej dĺžke konania pred všeobecným súdom).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na závery vyplývajúce z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „Súd pre ľudské práva“). V prípade Buchholz 1981, séria A è. 42, ako aj v prípadoch Zimmermann a Stein 1983, séria A è. 66 a Guincho 1984, séria A è. 38 tento súd konštatoval, že primeranos dĺžky konania musí byť v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru v každom prípade určená s prihliadnutím na osobitné okolnosti. Súd prihliada na zložitosť prípadu, ako aj na postup účastníka konania a iných orgánov. Iba zdržovanie súdneho konania, za ktoré zodpovedá (možno mu ho „pripočíta“) účastník konania (navrhovateľka) oprávňuje prijať záver, že zo strany štátu nedošlo k prekročeniu primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

V inom prípade Súd pre ľudské práva konštatoval, že chovanie sa navrhovateľkov (sažovateľkov) je objektívnym prvkom, za ktorý nenesie zodpovednosť žalovaný štát, ktorý treba vziať do úvahy pri rozhodovaní o tom, či došlo k prekročeniu primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (Erkner a Hofauer 1987, séria A è. 117).

Podľa Súdu pre ľudské práva prieťahy v konaní, ktoré zapríčinil aj účastník konania, nevylučujú však a priori zodpovednosť orgánu (všeobecného súdu), ktorý vo veci koná, len preto, že o právach účastníka konania rozhoduje dlhšie, než je

primerané pod^{3/4}a povahy veci, ak však ide o zbytoèný prieah zapríèinený práve nesprávnym postupom všeobecného súdu. Tento záver vyplýva z prípadu König 1986, séria A è. 27, kde bolo konštatované, že zodpovednos štátu vzniká, ak v konaní okrem prieahov spôsobených úèastníkmi konania nastanú aj iné prieahy, ktoré vznikli konaním štátnych orgánov.

Uvedené závery možno, pod^{3/4}a právneho názoru ústavného súdu, v plnom rozsahu akceptova v rámci rozhodovania o podnete pod^{3/4}a èl. 130 ods. 3 ústavy aj pri posudzovaní prieahov v konaní pred všeobecnými súdmi (èl. 48 ods. 2 ústavy).

Zo súdneho spisu 25 C 209/94 však nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvávaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu v dážke konania v danej veci vedeného pred Okresným súdom Košice I majú podiel predovšetkým nedostatky v èinnosti tohto súdu tak, ako boli uvedené v odôvodnení tohto rozhodnutia. To viedlo k zbytoèným prieahom v tomto konaní, a tým aj k tomu, že všeobecný súd zatia^{3/4} právoplatne vo veci nerozhodol, hoci od podania návrhu prešli viac ako štyri roky. Preto Ústavný súd Slovenskej republiky vyhovel podnetu navrhovate^{3/4}ky a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u è e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno poda opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 1998